

DOI: 10.34015/2523-4552.2025.3.18
УДК 343.156(477)

Дуліба Є. В.,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри конституційного
права і галузевих дисциплін
Навчально-наукового інституту
права Національного університету
водного господарства та
природокористування
ORCID: 0000-0003-2651-4977

Зражевський О. В.,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри конституційного
права і галузевих дисциплін Навчально-
наукового інституту права та
гуманітарних наук Національного
університету водного господарства
та природокористування
ORCID: 0009-0004-7049-0233

ПРАВОВІ ПОЗИЦІЇ ВЕРХОВНОГО СУДУ ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ УХВАЛ СЛІДЧОГО СУДДІ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

У статті розглянуто правові позиції Верховного Суду щодо питань оскарження ухвал слідчого судді в апеляційному порядку під час досудового розслідування.

Виділено та розкрито окремі сформульовані Верховним Судом правові позиції про: оскарження в апеляційному порядку ухвал слідчого судді, не передбачених КПК України; оскарження в апеляційному порядку ухвал слідчого судді, у яких суддя виходить за межі повноважень слідчого судді та втручається у сфері виключної компетенції слідчого або прокурора; обчислення строку подання апеляційної скарги з дня оголошення резолютивної частини у разі постановлення ухвали та оголошення лише її резолютивної частини; про неможливість ухвалення рішення про залишення апеляційної скарги без руху або її повернення, якщо особа не усунула недоліки; перегляд ухвали слідчого судді під час досудового розслідування за нововиявленими обставинами, коли нею безпідставно обмежено конституційні права та свободи людини.

Зроблено висновок, що аналіз правових позицій Верховного Суду щодо оскарження в апеляційному порядку ухвал слідчих суддів під час досудового розслідування дає підстави стверджувати, що Верховний Суд послідовно формує практику, спрямовану на забезпечення реального захисту прав і

свобод людини в кримінальному процесі. Висловлені позиції демонструють прагнення Верховного Суду забезпечити баланс між повноваженнями слідчого судді, сторін кримінального провадження та вимогами справедливого судового розгляду. Зміст проаналізованих правових позицій свідчить про орієнтацію Верховного Суду на подолання формального тлумачення норм КПК України, розширення можливостей судового контролю за діями та рішеннями органів досудового розслідування, а також на усунення випадків необґрунтованого обмеження конституційних прав учасників кримінального провадження.

Ключові слова: *слідчий суддя, ухвали слідчого судді, апеляційне оскарження ухвал слідчого судді, Верховний Суд, правові позиції, судовий контроль.*

Постановка проблеми. Слідчий суддя відіграє надзвичайно важливу роль під час досудового розслідування у кримінальному провадженні, здійснюючи судовий контроль за дотриманням прав, свобод та законних інтересів осіб. Його діяльність покликана забезпечити баланс між ефективністю кримінального правосуддя та захистом конституційних прав людини. Поряд з цим дослідження судової статистики розгляду апеляційних скарг на ухвали слідчих суддів свідчить про поширеність практики оскарження ухвал слідчого судді. Так, зокрема, у 2024 році суди апеляційної інстанції розглянули апеляційні скарги на ухвали слідчих суддів щодо 11 209 осіб, а у 2023 році – щодо 12 580 осіб. За результатами розгляду цих скарг ухвали були скасовані з постановленням нових рішень стосовно 1 990 осіб у 2024 році та 2 469 осіб у 2023 році [1; 2]. Хоча наведені показники свідчать про відносно невисокий рівень скасування рішень слідчих суддів (17,7 % і 19,6 % відповідно), вони водночас вказують на наявність проблем у практиці здійснення судового контролю на стадії досудового розслідування. Сьогодні нерідко трапляються випадки постановлення слідчими

судами ухвал, що суперечать одне одному, що мають негативні наслідки і призводить до виникнення правової невизначеності, порушення права на справедливий судовий розгляд й зниження суспільної довіри до судової системи. Це зумовлює необхідність подальшого вдосконалення діяльності слідчих суддів із урахуванням правових позицій Верховного Суду (далі – ВС), які сприяють формуванню єдиних підходів до тлумачення норм кримінального процесуального законодавства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні в правовій науці існує значна кількість наукових праць, присвячених дослідженню особливостей оскарження ухвал слідчого судді як у цілому (О.Верхогляд-Герасименко, О.Марочкін, Л.Циколія (2019) [3]; М.Савенко (2021) [4]; О.Стовба (2023) [5]), так і щодо окремих їх видів й на процесуальних аспектах апеляційного оскарження (О.Тищенко (2021) [6]; І.Басиста та Ю.Щур (2023) [7]). Пропри наявність значного теоретичного підґрунтя, питання, пов'язані з розкриття правових позицій ВС у справах, що стосуються оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розсліду-

вання, залишаються недостатньо розкрити та розглядається фрагментарно. Так, наприклад, окремі питання правових позицій щодо оскарження ухвал слідчих суддів в апеляційному порядку розглядалися Н. Бобечко [8] та Д. Скрипник [9]. У зв'язку з цим актуальність даного дослідження зумовлюється необхідністю системного аналізу правових позицій ВС щодо можливості апеляційного оскарження ухвал слідчого судді.

Постановка завдання. Метою цієї наукової статті є розкрити окремі правові позиції ВС з найбільш дискусійних питань апеляційного оскарження ухвал слідчого судді, а головними завданнями є проаналізувати рішення Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (далі – ККС ВС) та Великої Палати ВС за 2017-2025 роки, виокремити сформовані ними правові позиції.

Виклад основного матеріалу. Розкриваючи тему нашого дослідження, ми хочемо акцентувати увагу на тому, що ще у висновку Консультативної ради Європейських суддів (КРЕС) від 10.11.2017 № 20 (2017) роль судів у забезпеченні єдності застосування закону зазначалося про важливість однакового та уніфікованого застосування закону, адже узгоджена та послідовна судова практика є ключовим елементом правової визначеності й верховенства права [10]. Важливу роль в забезпеченні сталості і єдності судової практики та розвитку права в цілому відіграє ВС, що забезпечує однакове застосування норм права судами різних спеціалізацій [11]. Єдність судової практики є необхідною умовою правової визначеності, однак її до-

сягнення не може суперечити принципу незалежності суддів.

Слідчий суддя, здійснюючи судовий контроль за дотриманням прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження під час досудового розслідування, має діяти в межах наданих повноважень, а прийняття будь-якого процесуального рішення має здійснюватися на підставі оцінювання доказів слідчим суддею за внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження, керуючись законом та принципом верховенства права [12]. Звичайно, перш ніж посилатися на правову позицію ВС, слідчий суддя має з'ясувати чи зберігає вона свою юридичну силу, тобто чи залишаються чинними норми, на підставі яких така позиція була сформована, і чи може вона бути застосована у конкретному провадженні [13, с. 50]. Динамічність правової системи зумовлює необхідність постійного оновлення та переосмислення правових позицій відповідно до змін законодавства і практики його застосування.

Варто зазначити, що правові позиції ВС щодо оскарження ухвал слідчих суддів почали формуватися ще з моменту запровадження інституту слідчого судді в національному кримінальному процесуальному законодавстві. Влучно з цього приводу зауважує Н. Бобечко, що спочатку ВС формує правову позицію у конкретній справі, що є важливою як для судів, рішення яких було оскаржене, так і для учасників цього кримінального провадження, а потім повторюючись в інших справах із

подібними обставинами, ці правові позиції набувають загального характеру, бо «містять обґрунтований розлогий підхід до вирішення проблем правозастосування» [8, с. 172]. Звичайно, окремі з цих позицій із часом втрачають свою актуальність у зв'язку зі змінами законодавства, водночас значна їх частина продовжує відігравати важливу роль у забезпеченні єдності правозастосування. Поряд з цим ці правові позиції не є правовими нормами, а лише висновками щодо їх застосування [9, с. 48], при цьому вони мають важливе значення для формування сталої судової практики, узгодженого тлумачення норм права та забезпечення правової визначеності у кримінальному провадженні.

Сьогодні ВС сформульовані такі правові позиції щодо оскарження в апеляційному порядку ухвал слідчих суддів під час досудового розслідування: оскарження в апеляційному порядку ухвал слідчого судді, не передбачених КПК України та ухвал слідчого судді, у яких суддя виходить за межі повноважень слідчого судді та втручається у сфері виключної компетенції слідчого або прокурора; про обчислення строку подання апеляційної скарги з для оголошення цієї резолютивної частини у разі постановлення ухвали та оголошення лише її резолютивної частини; про неможливість ухвалення рішення про залишення апеляційної скарги без руху або її повернення, якщо особа не усунула недоліки; про перегляду ухвали слідчого судді під час досудового розслідування за нововиявленими обставинами, коли нею безпідставно обмежено конституційні права та свободи людини. Зупинимо-

ся на їхньому аналізі більш детально.

Згідно із статтею 309 КПК України під час досудового розслідування можна оскаржити визначений перелік ухвал слідчого судді. До таких ухвал належать ухвали про: відмову у наданні дозволу на затримання; застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою або відмову в його застосуванні чи продовження строку тримання під вартою або відмову в його продовженні; застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту або відмову в його застосуванні чи продовження строку домашнього арешту або відмову в його продовженні; застосування запобіжного заходу у вигляді застави або про відмову в застосуванні такого заходу; поміщення особи в приймальник-розподільник для дітей або відмову в такому поміщенні чи продовження строку тримання особи в приймальнику-розподільнику для дітей або відмову в його продовженні; направлення особи до медичного закладу для проведення психіатричної експертизи або відмову у такому направленні; арешт майна або відмову у ньому; застосування тимчасових обмежень діяльності юридичної особи та/або тимчасових обмежень в отриманні прав та/або переваг або відмову у застосуванні таких обмежень; тимчасовий доступ до речей і документів, яким дозволено вилучення речей і документів, які посвідчують користування правом на здійснення підприємницької діяльності, або інших, за відсутності яких фізична особа-підприємець чи юридична особа позбавляються можливості здійснювати свою діяльність; відсторонення від посади або

відмову у ньому, продовження відсторонення від посади; відмову у здійсненні спеціального досудового розслідування; закриття кримінального провадження на підставі ч. 9 статті 284 КПК України; про відмову у задоволенні скарги на постанову про закриття кримінального провадження або на рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про закриття кримінального провадження на підставі п. 9¹ частини першої статті 284 КПК України; про скасування повідомлення про підозру чи відмову у задоволенні скарги на повідомлення про підозру; повернення скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, прокурора або відмову у відкритті провадження по ній [12].

Поряд з цим у ч. 3 статті 309 КПК України міститься положення, що вказує на вичерпність такого переліку, бо зазначено, що «... інші ухвали слідчого судді оскарженню не підлягають і заперечення проти них можуть бути подані під час підготовчого провадження в суді», що корелюється з положенням ч. 4 статті 399 КПК України про відмову у відкритті провадження, якщо апеляційну скаргу подано на судові рішення, яке не підлягає оскарженню в апеляційному порядку [12].

Втім, судовою практикою сформульовано різні правові позиції, за якими ухвали, які не передбачені КПК України, підлягають апеляційному оскарженню. Так, зокрема, у постанові судової палати у кримінальних справах ВС України від 12.10.2017 року у справі № 757/49263/15-к була сформульована правова позиція про апеляційне оскарження ухвал слідчого судді, не передбачених КПК України.

Відповідно до цієї позиції «...у разі постановлення слідчим суддею ухвали, що не передбачена кримінальними процесуальними нормами, до яких відсилають положення ч. 3 статті 309 КПК України, суд апеляційної інстанції не вправі відмовити у перевірці її законності, посилячись на приписи ч. 4 статті 399 КПК України». Право на апеляційне оскарження такої ухвали підлягає забезпеченню на підставі загальних засад кримінального провадження, зокрема, принципів забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності (п. 17 ч. 1 статті 7 КПК України) та гарантування кожному право на оскарження процесуальних рішень дій чи бездіяльності, зокрема, слідчого судді (ч. 1 статті 24 КПК України), з огляду на положення частини 6 статті 9 КПК України, яка встановлює, що у випадках, коли положення КПК України не регулюють або неоднозначно регулюють питання кримінального провадження, застосовуються загальні засади кримінального провадження, визначені частиною першою статті 7 КПК України [14]. Аналогічне положення містяться і правовій позиції, що викладена у постанові Великої палати ВС від 23.05.2018 року у справі № 237/1459/17 (провадження № 13-19кс18) [15].

Надалі зазначений підхід знайшов своє послідовне відображення в низці правових позицій ВС, які конкретизують та розширюють перелік ухвал слідчого судді, що можуть бути оскаржені під час досудового розслідування в апеляційному порядку. Наприклад, у постанові Великої Палати ВС від 23.05.2018 року по справі № 243/6674/17-к (про-

вадження № 13-16сво18) суд дійшов висновку, що ухвали слідчих суддів про надання дозволу на проведення позапланових перевірок підлягають апеляційному перегляду на стадії досудового розслідування, оскільки ухвалення їх може істотно вплинути на реалізацію прав суб'єктів господарювання, гарантованих статтею 8 Конвенції та статтею 1 Першого протоколу до неї, а також через відсутність ефективних процесуальних механізмів захисту прав таких осіб під час підготовчого провадження [16].

У постанові Другої судової палати ККС ВС від 09.04.2020 року по справі № 600/1103/18 (провадження № 51-6393км19) зазначено, що «ухвала слідчого судді, яка відповідно до положень статті 309 КПК України не включена до переліку ухвал слідчого судді, що можуть бути оскаржені в апеляційному порядку, проте за своїми правовими наслідками є аналогічною наслідкам ухвали про повернення скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, прокурора або відмову у відкритті провадження по ній, може бути оскаржене в апеляційному порядку» [17].

Вже у постанові Об'єднаної палати ККС ВС від 31.05.2021 року по справі № 646/3986/19 (провадження № 51-3335км20) вказано, що зпоміж усіх рішень слідчого судді, можливість ухвалення яких не передбачена КПК України, слід виокремити дві групи рішень, зокрема, ухвалені поза межами процедури, передбаченої КПК України та ті, рішення, що ухвалені в межах передбаченої КПК процедури із застосуванням загальних засад кримінального провадження. Апеляційне оскаржен-

ня ухвал слідчого судді має здійснювати на підставі диференційованого підходу, за якого перевірки в апеляційному порядку підлягають лише ті ухвали, що можуть істотно обмежувати права, свободи та інтереси осіб або мають вирішальне значення для руху з огляду на зміст ухваленого слідчим суддею рішення у кожному конкретному випадку, а отже перевірки в апеляційній інстанції підлягають лише ті ухвали, які можуть істотно впливати на досудового розслідування чи кримінального провадження в цілому [18].

У своїх правових позиціях ВС неодноразово наголошував, що оскарженню в апеляційному порядку підлягають також інші ухвали слідчого судді, у яких такі судді виходять за межі повноважень слідчого судді та втручаються у сферу виключної компетенції слідчого або прокурора, тобто слідчий суддя такими діями фактично приймає участь у діяльності сторони обвинувачення всупереч своїй ролі в провадженні. Отже, ухвали слідчого судді, в яких зобов'язано прокурора чи слідчого здійснити певну процесуальну дію підлягають оскарженню під час досудового розслідування в апеляційному порядку (постанова Третьої судової палати ККС ВС від 10.07.2023 року у справі № 522/7836/21 (провадження № 51-2328км22) [19]; постанова Першої судової палати ККС ВС від 14.02.2023 року № 405/680/22 (провадження № 51-1544км22) [20]; постанова Третьої судової палати ККС ВС від 30.11.2022 року № 761/13804/22 (провадження № 51-3067км22) [21]).

Правові позиції ВС також можуть сприяти вирішенню питання, що не передбачене у КПК України.

Так, зокрема, у постанові колегії суддів ККС ВС від 28.03.2019 у справі 286/1695/18 (провадження № 51-7345км18) суд дійшов висновку, що поняття «застосування запобіжного заходу» охоплює не тільки його обрання, але й випадки зміни запобіжного заходу, коли суд обирає інший захід [22].

У постанові Другої судової палати ККС ВС від 17.02.2022 року по справі № 212/10043/21 (провадження № 51-159км22) суд дійшов висновку про те, що оскарженню під час досудового розслідування підлягають і ухвали слідчого судді про роз'яснення або відмову у роз'ясненні судового рішення на підставі застосування спеціальної норми ч. 4 статті 380 КПК України, де закріплена можливість оскарження ухвали про роз'яснення судового рішення або відмову у його роз'ясненні [23].

Варто також звернути увагу, що окремі правові позиції ВС можуть слугувати підґрунтям для подальшого вдосконалення законодавства. Так, наприклад, постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 20 лютого 2024 року у справі № 130/1597/22 (провадження № 51-6839км23), у якій розглядалося питання щодо оскарження ухвали слідчого судді місцевого суду про зобов'язання слідчого або прокурора вчинити конкретну дію (закрити кримінальне провадження на підставі пункту 10 частини першої статті 284 КПК України), що була визнана такою, що підлягає апеляційному оскарженню [24] стала основою для розроблення законопроекту від 21 жовтня 2024 року № 12139 «Проект Закону про внесення змін до статті 392 Кри-

мінального процесуального кодексу України щодо апеляційного оскарження ухвал слідчого судді», який наразі перебуває на розгляді у Верховній Раді України [25].

Важливою правовою позицією ВС щодо визначення початку перебігу строку апеляційного оскарження ухвали слідчого судді є позиція, викладена у постанові Об'єднаної палати ККС ВС від 27 травня 2019 року у справі № 461/1434/18 (провадження 51-6470 кмо 18). У цій постанові сформульовано висновок про те, що у випадку, коли слідчий суддя, посилаючись на частину другу статті 376 КПК України, постановляє ухвалу та оголошує лише її резолютивну частину, а повний текст ухвали оголошується в інший день, строк подання апеляційної скарги обчислюється з дня оголошення резолютивної частини ухвали [26].

Заслужовує на увагу й правова позиція, висловлена Об'єднаною палатою ККС ВС від 16.09.2024 у справі № 761/26342/22 (провадження 51-7561км23). Суд дійшов висновку, що підлягає апеляційному оскарженню ухвала слідчого судді, якою «...встановлено строк для проведення процесуальних дій, необхідних для закінчення досудового розслідування, має важливе значення як для етапу досудового розслідування, його якісного проведення та обрахунку самого строку такого розслідування, так і на кримінальне провадження та його рух загалом» [27].

Не менш важливою є правова позиція, викладена у постанові Другої судової палати ККС ВС від 28.11.2018 у справі № 193/89/18 (провадження № 51-5322км18) щодо

невідкладності у вирішенні питань про відновлення порушених прав і свобод заінтересованих осіб. Так, зокрема, у цій постанові суд наголосив, що під час апеляційного перегляду рішень слідчих суддів апеляційний суд не вправі ухвалювати рішення про залишення апеляційної скарги без руху або її повернення, якщо особа не усунула недоліки [28].

Не можемо оминати і той факт, що у правових позиціях ВС знаходять своє відображення правові висновки та підходи, сформульовані у рішеннях Конституційного Суду України. Так, наприклад, у постанові Об'єднаної палати ККС ВС в постанові від 24.02.2025 року у справі № 991/7253/23 (провадження 51-7441км23) зазначено висновок рішення Конституційного Суду України у справі за конституційною скаргою Плескач Г.Г. щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого припису частини першої статті 459 КПК України від 1004.2024 по справі № 3-37/2022 (75/22) [29], відповідно до якого ухвала слідчого судді може бути переглянута під час досудового розслідування за нововиявленими обставинами у випадку, коли нею безпідставно обмежено конституційних прав та свобод людини і її чинність суперечить меті здійснення кримінального судочинства, в тому числі у випадку якщо вона не втратила законної сили внаслідок спливу строку її дії [30].

Висновки. Узагальнюючи викладене, можна стверджувати, що аналіз правових позицій ВС щодо оскарження в апеляційному порядку ухвал слідчих суддів під час досудового розслідування дає підстави зробити висновок, що ВС послідовно формує практику, спрямовану на забезпечення реального захисту прав і свобод людини в кримінальному процесі. Висловлені позиції демонструють прагнення ВС забезпечити баланс між повноваженнями слідчого судді, сторін кримінального провадження та вимогами справедливого судового розгляду. Зміст проаналізованих правових позицій свідчить про орієнтацію ВС на подолання формального тлумачення норм КПК України, розширення можливостей судового контролю за діями та рішеннями органів досудового розслідування, а також на усунення випадків необґрунтованого обмеження конституційних прав учасників кримінального провадження. Подальший розвиток інституту апеляційного оскарження ухвал слідчого судді має здійснюватися з урахуванням сформованих правових позицій ВС, практики Конституційного Суду України та міжнародних стандартів захисту прав людини, що забезпечить баланс між ефективністю досудового розслідування та дотриманням конституційних прав особи.

Список використаних джерел

1. Звіт судів апеляційної інстанції про розгляд апеляційних скарг у порядку кримінального провадження за 2024 рік. Результати перегляду ухвал слідчих суддів за апеляційними скаргами. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/zvit_dsau_2024 (дата звернення: 29.08.2025).
2. Звіт судів апеляційної інстанції про розгляд апеляційних скарг у порядку кримінального провадження за 2023 рік. Результати перегляду ухвал слідчих суддів за апеляційними скаргами. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/zvit_dsau_2023 (дата звернення: 29.08.2025).
3. Верховляд-Герасименко О. В., Марочкін О. І., Циколія Л. Ц. Проблемні питання реалізації права на апеляційний перегляд судових рішень під час досудового розслідування. *Право і суспільство*. 2019 № 3. С. 203–212. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736-2019-3-1-34>
4. Савенко М. Є. Апеляційне оскарження та перегляд ухвал слідчого судді, постановлених під час досудового розслідування: монографія. Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2021. 256 с.
5. Стовба О. В. Оскарження рішень слідчого судді: практика Європейського суду з прав людини. *Правова позиція*. 2023. № 3 (40). С. 98–102. DOI <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2023-3.18>
6. Тищенко О. І. Проблемні питання оскарження ухвал слідчого судді, суду щодо направлення особи до медичного закладу для проведення психіатричної експертизи. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету*. Серія Право. 2021. Вип. 64 С. 328–334. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.64.60>
7. Басиста І. В., Щур Б. В. Чи підлягає апеляційному оскарженню ухвала слідчого судді про скасування арешту майна або про відмову у такому скасуванні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2023. С. 242–248. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.2.38>
8. Бобечко Н. Р. Поняття, ознаки та класифікація правових позицій Верховного суду у кримінальному провадженні. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 2. С. 170–175.
9. Скрипник Д. О. Теоретичні та практичні аспекти правових позицій Верховного суду у кримінальному провадженні : дис... доктора філософії. за спеціальністю 08 – «Право». Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2023. 251 с.
10. Роль судів у забезпеченні єдності застосування закону : висновок Консультативної ради Європейських суддів (КРЕС) від 10.11.2017 № 20 (2017). URL: https://hcj.gov.ua/sites/default/files/vysnovok_kryes_20.pdf (дата звернення: 29.08.2025).
11. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення: 29.08.2025).
12. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n5306> (дата звернення: 29.08.2025).
13. Шумило М. М. Правові висновки касаційного суду: *inter praeteritum et futurum*. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 12. С. 47–54. DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.12.08>
14. Постанова ВС України від 12.10.2017 року у справі № 757/49263/15-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/70326277> (дата звернення: 29.08.2025).
15. Постанова Великої Палати ВС від 23.05.2018 року № 237/1459/17 (провадження № 13-19к18). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74475877> (дата звернення: 29.08.2025).

16. Постанова Великої Палати ВС від 23.05.2018 року по справі № 243/6674/17-к (провадження № 13-16сво18). URL: <https://lpd.court.gov.ua/legal-position/1028/document/1060> (дата звернення: 29.08.2025).

17. Постанова Другої судової палати ККС ВС від 09.04.2020 року по справі № 600/1103/18 (провадження № 51-6393км19). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88749773> (дата звернення: 29.08.2025).

18. Постанова Об'єднаної палати ККС ВС від 31.05.2021 року по справі № 646/3986/19 (провадження № 51-3335км20). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97429838> (дата звернення: 29.08.2025).

19. Постанова Третьої судової палати ККС ВС від 10 липня 2023 року у справі № 522/7836/21 (провадження № 51-2328км22). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112227833> (дата звернення: 29.08.2025).

20. Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 14 лютого 2023 року у справі № 405/680/22 (провадження № 51-1544км22). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109075175> (дата звернення: 29.08.2025).

21. Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 30 листопада 2022 року у справі № 761/13804/22 (провадження № 51-3067км22). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107706654> (дата звернення: 29.08.2025).

22. Постанова колегії суддів ККС ВС від 28.03.2019 у справі 286/1695/18 (провадження № 51-7345км18). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80950762> (дата звернення: 29.08.2025).

23. Постанова Другої судової палати ККС ВС від 17.02.2022 року по справі № 212/10043/21 (провадження № 51-159км22). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103525214> (дата звернення: 29.08.2025).

24. Постанова Першої судової палати ККС ВС від 20 лютого 2024 року по справі № 130/1597/22 (провадження № 51-6839км23). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/117181182> (дата звернення: 29.08.2025).

25. Про внесення змін до статті 392 Кримінального процесуального кодексу України щодо апеляційного оскарження ухвал слідчого судді: проект Закону від 21.10.2024 № 12139. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/45060> (дата звернення: 29.08.2025).

26. Постанова Об'єднаної палати ККС ВС від 27.05.2019 № 461/1434/18 (провадження 51-6470 кмо 18). URL: <https://www.reyestr.court.gov.ua/Review/82188400> (дата звернення: 29.08.2025).

27. Постанова Об'єднаної палати ККС ВС від 16.09.2024 № 761/26342/22 (провадження 51-7561км23). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/121847380> (дата звернення: 29.08.2025).

28. Постанова Другої судової палати ККС ВС від 28.11.2018 по справі № 193/89/18 (провадження № 51-5322км18). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/78276630> (дата звернення: 29.08.2025).

29. Рішення Конституційного суду України у справі за конституційною скаргою Плєскач Ганни Григорівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого припису частини першої статті 459 Кримінального процесуального кодексу України від 10.04.2024 року у справі № 3-37/2022 (75/22). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-24#Text> (дата звернення: 29.08.2025).

30. Постанова Об'єднаної палати ККС ВС від 24.02.2025 у справі № 991/7253/23 (провадження 51-7441км23). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125736598> (дата звернення: 29.08.2025).

Duliba Yevheniia, Doctor of law, Associate Professor, Professor of the Department of Constitutional Law and Field-Related Disciplines, Institute of Law, National University of Water and Environmental Engineering

ORCID: 0000-0003-2651-4977

Zrazhevskyy Oleh, PhD, Associate Professor of Department of Information Law and Legal Journalism, Institute of Law, National University of Water and Environmental Engineering

ORCID: 0009-0004-7049-0233

Legal positions of the Supreme Court regarding the appeal of the decisions of the investigating judge during the pre-trial investigation

The article examines the legal positions of the Supreme Court regarding the appeal of decisions made by the investigating judge during the pre-trial investigation.

Separate legal positions formulated by the Supreme Court are disclosed, such as: appeal in the appeal procedure of decisions of the investigating judge, not provided for by the Criminal Procedure Code of Ukraine; appeal in the appeal procedure of decisions of the investigating judge, in which the judge goes beyond the powers of the investigating judge and intervenes in the sphere of exclusive competence of the investigator or prosecutor; calculation of the deadline for submitting an appeal for the announcement of the operative part in the event of a decision and announcement of only its operative part; on the impossibility of deciding to leave an appeal without movement or to return it, if the person has not eliminated the shortcomings; review of the decision of the investigating judge during the pre-trial investigation under newly discovered circumstances, when he unjustifiably limits constitutional rights and human freedoms.

It is concluded that the analysis of the Supreme Court's legal positions regarding the appeal of investigative judges' decisions during the pre-trial investigation provides grounds to claim that the Supreme Court consistently forms a practice aimed at ensuring the real protection of human rights and freedoms in the criminal process. The positions expressed demonstrate the Supreme Court's desire to ensure a balance between the powers of the investigating judge, the parties to criminal proceedings, and the requirements of a fair trial. The content of the analyzed legal positions indicates the orientation of the Supreme Court to overcome the formal interpretation of the norms of the Criminal Procedure Code of Ukraine, to expand the possibilities of judicial control over the actions and decisions of pre-trial investigation bodies, as well as to eliminate cases of unjustified restriction of the constitutional rights of participants in criminal proceedings.

Keywords: investigating judge, decisions of the investigating judge, appellate appeal of decisions of the investigating judge, Supreme Court, legal positions, judicial control.